

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง*

Buddhist Integration for Enhancing the Leadership of Local Politicians in the Administration of Serm Klang Subdistrict Administrative Organization, Serm Ngam District, Lampang Province

¹พระณัฐพล กิตติปัญญา, ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์, พระครูศรีปวรบัณฑิต บวรวิทย์ รตนโชโต

¹Phra Natthapol Kittipanyo, Silawat Chaiwong and

Pharkrusripavarabandit Bovornvit Ratanajoto

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Lampang Buddhist College, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: jame_coco@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง 2) ศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง 3) นำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง วิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณด้วยใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.925 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 365 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีและค่าเอฟเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง พบว่า ธัมมัญญา ส่งเสริมการวางแผนและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล อัตถัญญา ต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน อัตตัญญา การรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง มัตตัญญา ต้องรู้จักประมาณมีความโปร่งใสยึดประโยชน์ประชาชนเป็นหลัก กาลัญญา วางแผนและดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทชุมชน ปรัญญา เข้าใจปัญหาและลำดับความสำคัญได้อย่างเหมาะสม ปุคคลัญญา ส่งเสริมบุคลากรให้มีความสามารถ

คำสำคัญ: พุทธบูรณาการ; ภาวะผู้นำ; นักการเมืองท้องถิ่น; การบริหารงาน

*Received September 1, 2025; Revised September 30, 2025; Accepted October 10, 2025

Abstract

The objectives of this research article were: 1) to examine the level of leadership among local politicians in the administration of Serm Klang Subdistrict Administrative Organization; 2) to compare the leadership of local politicians in the administration of Serm Klang Subdistrict Administrative Organization; and 3) to propose a Buddhist-integrated approach to enhance the leadership of local politicians in the administration of Serm Klang Subdistrict Administrative Organization. The study employed a mixed-methods design. Quantitative data were collected using a questionnaire with an overall reliability coefficient of 0.925, administered to a sample of 365 respondents. The data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation, as well as t-tests and F-tests with pairwise comparisons to examine differences between groups. Qualitative data were obtained through in-depth interviews with ten key informants, and the findings were analyzed using content analysis in accordance with the research objectives.

The research findings revealed that 1) The overall level of leadership among local politicians in the administration of Serm Klang Subdistrict Administrative Organization was high ($\bar{X} = 3.76$); 2) A comparison of leadership levels indicated that citizens with different genders, ages, educational levels, occupations, and incomes held significantly different opinions regarding the leadership of local politicians at the 0.05 level of statistical significance; and 3) The Buddhist-integrated approach for enhancing the leadership of local politicians demonstrated that *dhammaññutā* (knowing the law) promotes rational planning and decision-making, *atthaññutā* (knowing the purpose) requires clear goals aligned with the needs of the people, *attaññutā* (knowing oneself) involves understanding one's roles and responsibilities, *mattaññutā* (knowing how to be temperate) emphasizes transparency and prioritizing public interest, *kālaññutā* (knowing the proper time) supports planning and implementation appropriate to community contexts, *parisaññutā* (knowing the assembly) enables understanding of community problems and proper prioritization, and *puggalaññutā* (knowing the individual) contributes to personnel development and capacity building.

Keywords: Buddhist Integration; Leadership; Local Politicians; Administration

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 249 ภายใต้บังคับมาตรา 1 ให้ มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ตามวิธีการและรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกันมาตรา 250 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแล และจัดทำบริการสาธารณะและกิจการมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนใน

ท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น (Hiranto, 1980)

นักการเมืองท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคม เศรษฐกิจ อาชีพ สาธารณสุข และการเมือง บทบาทและหน้าที่ของผู้นำชุมชนว่า ผู้นำท้องถิ่นเป็นบุคคลสำคัญกลุ่มหนึ่งที่จะเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้นำท้องถิ่นเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องและใกล้ชิดกับประชาชน จึงสามารถเข้าใจสภาพชุมชนได้อย่างแท้จริง มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง (Chuchuyay, 1990) ในยุคปัจจุบัน ภาวะผู้นำที่เข้มแข็งและมีคุณธรรมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งโดยปกติแล้วผู้นำต้องปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นเสมอ ความสามารถในการบริหารงาน ความตั้งใจ ความร่วมมือ การดูแลเอาใจใส่ ความมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก ตลอดจนการมีส่วนร่วมกับสังคม (Stogdill Ralph M., 1974) นักการเมืองท้องถิ่น จำนวนไม่น้อยขาดภาวะผู้นำที่จำเป็นต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาและความเจริญของท้องถิ่น ซึ่งการขาดภาวะผู้นำนำไปสู่การบริหารงานที่ไร้ประสิทธิภาพ ขาด การวางแผนและการจัดการที่ดี ส่งผลให้การใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นไม่เกิดประโยชน์สูงสุด จุดยืนทางยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลางคือ “ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดี ชุมชนมีความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วมสืบสานประเพณีอันดีงาม” ซึ่งการขาดภาวะผู้นำ นำไปสู่การบริหารงานที่ไร้ประสิทธิภาพ ขาด การวางแผนและการจัดการที่ดี ส่งผลให้การใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นไม่เกิดประโยชน์สูงสุด (Office of Policy and Planning, Subdistrict Administrative Organization of Soem Klang, Serm Ngam District, Lampang Province 2023)

การนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง โดยบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาด้วยหลักสัปปุริสธรรม 7 ธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ คุณสมบัติของคนดี ธรรมของผู้ดี (Thai Tripitakas: 23/65/114) ในการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งการเป็นผู้บริหารหรือผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทและความสำคัญในการสร้างสังคมที่มีความเจริญทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม หลักสัปปุริสธรรมเป็นหลักธรรมที่ช่วยส่งเสริมคุณลักษณะ และภาวะผู้นำที่ดีในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการเป็นนักการเมืองที่ต้องมีความรู้ ความสามารถควบคู่กับคุณธรรมจึงจะทำให้บ้านเมืองเจริญและประชาชนอยู่เป็นสุข

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง โดยบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ หลักสัปปุริสธรรม 7 ธรรมของสัตบุรุษ ธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ คุณสมบัติของคนดี ธรรมของผู้ดี อันเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นหลักการที่จะช่วยส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง
3. เพื่อนำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง” เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ประกอบด้วยการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ

ขั้นตอนที่ 2 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง จำนวน 4,092 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ ยามาเน่ (Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 365 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เกี่ยวกับพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง ซึ่งมีคุณสมบัติสอดคล้องกับประเด็นการวิจัย จำนวน 10 รูปหรือคน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติการด้านพระพุทธศาสนา 2 รูป กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ 2 คน กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น 2 คน และกลุ่มตัวแทนประชาชน 4 คน

ขั้นตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของการวิจัยเรื่อง พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง และตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ อยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 แสดงให้เห็นว่า แบบสอบถามทุกข้อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.925

การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ครอบคลุมประเด็นการวิจัยโดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ อยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 ที่ทำให้เห็นว่าคำถามเพื่อการสัมภาษณ์ทุกข้อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม

ข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง การนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูล โดยนำแบบสอบถาม จำนวน 365 ฉบับ โดยแจกกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากร

การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ขอหนังสือจากผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขอ อนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้อธิบายถึงข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง และการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.)

การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การนำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็น และเรียบเรียง เฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิค การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง พบว่า

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง โดยภาพรวม

(n = 365)

ภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม	3.80	0.69	มาก
2. ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตยท้องถิ่น	3.67	0.74	มาก
3. ด้านการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ	3.72	0.73	มาก
4. ด้านการบริการสาธารณะทั่วถึง	3.86	0.73	มาก
5. ด้านการพัฒนาและรักษาสภาพแวดล้อมท้องถิ่น	3.78	0.83	มาก
ภาพรวม	3.76	0.58	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) โดยด้านที่มีระดับมากที่สุด คือ ด้านการบริการสาธารณะทั่วถึง ($\bar{X} = 3.86$) ด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.80$) ด้านการพัฒนาและรักษาสภาพแวดล้อมท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.78$) ด้านการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ ($\bar{X} = 3.72$) ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตยท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.67$) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง โดยภาพรวม

(n = 365)

ภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านธัมมัญญตา ความรู้จักธรรม	3.93	0.80	มาก
2. ด้านอัตถัญญตา ความรู้จักอรรถ	3.60	0.87	มาก
3. ด้านอัตตัญญตา ความรู้จักตน	3.77	0.72	มาก
4. ด้านมัตตัญญตา ความรู้จักประมาณ	3.92	0.74	มาก
5. ด้านกาลัญญตา ความรู้จักกาล	3.64	0.83	มาก
6. ด้านปริสสัญญตา ความรู้จักบริษัท	3.81	0.78	มาก
7. ด้านปุคคลัญญตา ความรู้จักบุคคล	3.95	0.75	มาก
ภาพรวม	3.80	0.60	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ด้านหลักสัปปริสธรรม 7 โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อจำแนกรายข้อพบว่า ด้านปุคคลัญญตา ความรู้จักบุคคล ($\bar{X} = 3.95$) ด้านธัมมัญญตา ความรู้จักธรรม ($\bar{X} = 3.93$) ด้านมัตตัญญตา ความรู้จักประมาณ ($\bar{X} = 3.92$) ด้านปริสสัญญตา ความรู้จักบริษัท ($\bar{X} = 3.81$) ด้านอัตตัญญตา ความรู้จักตน ($\bar{X} = 3.77$) ด้านกาลัญญตา ความรู้จักกาล ($\bar{X} = 3.64$) ด้านอัตถัญญตา ความรู้จักอรรถ ($\bar{X} = 3.60$) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง พบว่า

ตารางที่ 3 ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลตามสมมติฐานที่ 1 - 5

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig.	ผลการศึกษา	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
1.	เพศ	ภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงาน	-1.400	-	0.009*	✓	-
2.	อายุ	ภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงาน	-	3.725	0.006*	✓	-
3.	การศึกษา	ภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงาน	-	2.336	0.042*	✓	-
4.	อาชีพ	ภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงาน	-	3.330	0.010*	✓	-
5.	รายได้	ภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงาน	-	4.320	0.000*	✓	-

จากตารางที่ 3 สามารถสรุปได้ว่า ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อนำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง พบว่า

แนวทางที่สอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา 7 ประการ ได้แก่ 1) ธัมมัญญาตา (รู้จักเหตุ) ส่งเสริมการวางแผนอย่างมีเหตุผล ใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ไม่ใช่อารมณ์หรืออคติ ช่วยให้ผู้นำสามารถกำหนดนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างเหมาะสม 2) อัตถัญญาตา (รู้ความมุ่งหมาย) ผู้นำต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน รู้วิธีการแก้ไขปัญหา และมีความมุ่งมั่นในการบรรลุเป้าหมาย 3) อัตตัญญาตา (รู้จักตน) การรู้บทบาท หน้าที่ จุดแข็ง จุดอ่อนของตนเอง ช่วยให้ผู้นำบริหารงานได้เหมาะสมตามศักยภาพ พร้อมทั้งเปิดใจรับฟังความคิดเห็น ส่งเสริมความเชื่อมั่นจากประชาชน 4) มัตตัญญาตา (รู้จักประมาณ) ผู้นำที่รู้จักประมาณมีความโปร่งใส ยึดประโยชน์ประชาชนเป็นหลัก ใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า หลีกเลี่ยงการจัดสรรทรัพยากรแบบไร้ประสิทธิภาพ 5) กาลัญญาตา (รู้จักกาลเวลา) วางแผนและดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทชุมชน รู้เวลาเหมาะสมในการพูด ฟัง ตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร 6) ปริสัญญญาตา (รู้จักชุมชน สังคม) เข้าใจปัญหาและลำดับความสำคัญของแต่ละพื้นที่ ช่วยสร้างความร่วมมือและความไว้วางใจ หลีกเลี่ยงนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน 7) ปุคคลัญญาตา (รู้บุคคล) ส่งเสริมการใช้บุคลากรให้เหมาะสมกับความสามารถ กระจายอำนาจอย่างมีระบบ ช่วยให้องค์กรดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและคล่องตัว

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัย เรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง” ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ได้ดังนี้

Figure 1: The Synthesized Body of Knowledge Derived from the Research

แผนภาพที่ 1 แสดงให้เห็นถึงพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

หลักสัปปริสธรรม 7 ด้านธัมมัญญตา การรู้จักเหตุทำให้การวางแผนมีประสิทธิภาพ พิจารณาเหตุผลก่อนตัดสินใจ ด้านอัตถัญญตา ผู้นำต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน วัดผลได้ และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน การรู้สาเหตุ และรู้วิธีในการแก้ไขปัญหาจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ ความมุ่งมั่น และความแน่วแน่ในเป้าหมายจะสามารถทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ อัตถัญญตา ผู้นำที่รู้จักตนจะเข้าใจบทบาท หน้าที่ จุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง การรู้จักตนช่วยให้สามารถบริหารงานอย่างเหมาะสมกับศักยภาพ และการไม่หลงลืมตนหรือใช้อำนาจโดยไม่ฟังเสียงของประชาชน พร้อมเปิดใจรับฟังความคิดเห็นจะทำให้ได้รับความเชื่อถือจากประชาชนมากยิ่งขึ้น ด้านมัตตัญญตา การรู้จักประมาณทำให้ผู้นำมีความน่าเชื่อถือ โปร่งใส สุจริต และเน้นประโยชน์สูงสุดของประชาชนเป็นสำคัญ ผู้นำต้องจัดสรรงบประมาณให้คุ้มค่า วิเคราะห์ต้นทุนและผลลัพธ์ก่อนดำเนินโครงการหลีกเลี่ยงการจัดสรรแบบเฉลี่ยที่ไร้ประสิทธิภาพ ไม่ใช้ทรัพยากรโดยไม่จำเป็นเพื่อลดปัญหาของการขาดแคลนทรัพยากร ด้านกาลัญญตา ผู้นำต้องวางแผนงานให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตประชาชน และรู้ว่าเวลาใดควรพูด ควรฟัง ควรตัดสินใจ และควรดำเนินโครงการให้เหมาะสมกับบริบทชุมชน

การรู้จักเวลาแสดงถึงความใส่ใจพร้อมทั้งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารให้ดียิ่งขึ้น ด้านปรัญญา ผู้นำสร้าง ความร่วมมือ และความไว้วางใจได้รวดเร็วขึ้น เมื่อรู้ปัญหาของชุมชน และลำดับความสำคัญของปัญหาแต่ละ หมู่บ้านได้ หลีกเลี่ยงการจัดทำนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับบริบทชุมชน หรือไม่ตรงต่อความต้องการของ ประชาชน ใช้ฐานข้อมูลมาประกอบการวางแผน และตัดสินใจ อย่างเป็นระบบ ด้านบุคคลัญญา ส่งเสริม บุคลากรที่มีความสามารถ กระจายอำนาจให้คนที่มีความเชี่ยวชาญเลือกใช้บุคคลที่เหมาะสมกับงาน ตามศักยภาพ และคุณธรรม การประสานงานอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้องค์กรดำเนินงานได้อย่างคล่องตัว และ บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม นักการเมืองท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้กับประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น มีพื้นที่สำหรับให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น พร้อมรับ ฟังปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนเพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกับประชาชนในพื้นที่

ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตย นักการเมืองท้องถิ่นควรเน้นการส่งเสริมวัฒนธรรม ประชาธิปไตย เป็นแบบอย่างที่ดีด้านความสุจริตโปร่งใส และมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งเคารพสิทธิ และความเห็นต่างทางการเมือง ส่งเสริมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องกระบวนการทาง ประชาธิปไตย

ด้านการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ การเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะต้องเปิดเผยอย่างโปร่งใส เข้าถึง ง่าย และทันสมัย ข้อมูลต้องจัดทำให้เข้าใจง่าย พร้อมแจกแจงรายละเอียด ประชาชนสามารถตรวจสอบ และมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่หลากหลายจะทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่า วสารที่เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น

ด้านการบริการสาธารณะทั่วถึง ผู้นำควรวางแผนอย่างมีระบบ มีตัวชี้วัดผลลัพธ์ที่ชัดเจนมุ่งเน้นความ เท่าเทียม และครอบคลุมทุกพื้นที่ มีความพร้อมด้านบริการสาธารณะให้กับประชาชนในพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวก และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับประชาชน

ด้านการพัฒนาและรักษาสภาพแวดล้อมท้องถิ่น มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืนควบคู่กับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ เปิดโอกาสให้กับประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา และรักษาสภาพแวดล้อม สร้าง จิตสำนึก และนักการเมืองท้องถิ่นควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชนในการอนุรักษ์ธรรมชาติ ป่าไม้ ในพื้นที่

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นใน การ บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริม กลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง มีความเป็นผู้นำที่ดีโดยนักการเมืองท้องถิ่นมีการเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา เสนอแนวคิด แสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้กับ ชุมชนอย่างทั่วถึง ให้บริการสาธารณะแก่ชุมชน เปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่ ประชาชน พร้อมเป็นแบบอย่างที่ดีในการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรทางธรรมชาติให้มีความยั่งยืน ควบคู่กับการ พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกด้าน ซึ่งด้านการบริการสาธารณะทั่วถึงที่มีค่ามากที่สุด สอดคล้อง กับงานวิจัยของ Wuttipanyaisakun (2020) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะ กรณี ผู้นำท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพทั่วไปการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมือง ของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้ 1) จุดเด่น ผู้นำทางการเมืองมีความ พยายามทำกิจกรรม ทางการเมืองปฏิบัติงานเพื่อประชาชน เสียสละอาสาทำงานขับเคลื่อนนโยบาย เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน

ให้กับประชาชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Meepakdee (2022) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารงาน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และมีประสิทธิผล โดยผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถและทักษะต่าง ๆ และที่สำคัญคือภาวะผู้นำของผู้บริหาร เพราะผู้บริหารจะต้องปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมช่วยเหลือให้เพื่อนร่วมงานสามารถทำงานด้วยความถูกต้องเหมาะสม มีความกระตือรือร้นและบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา และในการปฏิบัติจะต้องเน้นการจัดการแบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการทำงาน มีการกระตุ้นให้ยอมรับเป้าหมายของกลุ่มเพื่อนร่วมงานให้ใช้ดุลยพินิจในการ

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าผลการทดสอบสมมติฐาน ภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง มีตัวแปรที่เป็นไปตามสมมติฐาน 5 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ยอมรับสมมติฐาน อภิปรายผลดังนี้ ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้แตกต่างกัน มีความเห็นต่อภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khophim (2013) ได้ศึกษาเรื่อง “ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญจังหวัดขอนแก่นตามความคิดเห็นของบุคลากร โดยจำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ พบว่า มีระดับความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังแตกต่างกับงานวิจัยของ Phra Nopparat Narissaro (Simi) (2022) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียงเลือกตั้งในอำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีส่วนร่วมในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียงการเลือกตั้ง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียงการเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phra Promwihan Athidhammo (Daendonying) (2021) ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีความเห็นต่อคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ ในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังแตกต่างกับงานวิจัยของ Tundan (2023) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลตำบลขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความเห็นต่อบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนา ชุมชนของเทศบาลตำบลขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่าการนำหลักสัปปุริสธรรม 7 มาใช้ในการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ได้แก่ 1) ธัมมัญญตา ส่งเสริมการวางแผนอย่างมีเหตุผล ใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ไม่ใช่อารมณ์หรืออคติ ช่วยให้ผู้นำสามารถกำหนดนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างเหมาะสม 2) อตถัญญตา ผู้นำต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน รู้วิธีการแก้ไขปัญหา และมีความมุ่งมั่นในการบรรลุเป้าหมาย 3) อัตตัญญตา การรู้บทบาท หน้าที่ จุดแข็ง จุดอ่อนของตนเอง ช่วยให้ผู้นำบริหารงานได้เหมาะสมตามศักยภาพ พร้อมทั้งเปิดใจรับฟังความคิดเห็น ส่งเสริมความเชื่อมั่นจากประชาชน 4) มัตตัญญตา ผู้นำที่รู้จักประมาณมีความโปร่งใส ยึดประโยชน์ประชาชนเป็นหลัก ใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า หลีกเลี่ยงการจัดสรรทรัพยากรแบบไร้ประสิทธิภาพ 5) กาลัญญตา วางแผนและดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทชุมชน รู้เวลาเหมาะสมในการพูด ฟัง ตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร 6) ปริสสัญญตา เข้าใจปัญหาและลำดับความสำคัญของแต่ละพื้นที่ ช่วยสร้างความร่วมมือและความไว้วางใจ หลีกเลี่ยงนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน 7) ปุคคลัญญตา ส่งเสริมการใช้บุคลากรให้เหมาะสมกับความสามารถ กระจายอำนาจอย่างมีระบบ ช่วยให้องค์กรดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและคล่องตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phrapalad Aphisit Theerapanyo (Lekphinyo) (2017) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำของ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักสัปปริสธรรม 7 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษาในจังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดและพัฒนา นโยบาย ด้านการบริหารตามหลักออตตัญญตา และด้านการบริหารตามหลักออตถัญญตา ให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอันจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรทาง การศึกษาที่ยั่งยืนต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phramaha Khompet Vachirapanyo (Rueangpha) (2009) ได้วิจัยเรื่อง การนำหลักสัปปริสธรรม 7 มา ประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักสัปปริสธรรม 7 ทุกข้อมีความสำคัญ ถ้าปฏิบัติได้ทุกอย่างอย่างเคร่งครัดจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อประชาชน มีชื่อเสียงสุจริตในการปฏิบัติงาน สร้างสรรค์สามัคคีให้ เกิดในชุมชน ดูแลสิ่งแวดล้อมให้ดี ผูกพันและเอื้ออาทรต่อเพื่อนร่วมงาน ควรมีความจริงใจ องค์กรต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน ให้ผลประโยชน์เกิดกับประชาชนมากที่สุด

สรุป

ภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการบริการสาธารณะทั่วถึงที่ได้รับการประเมินสูงสุด รองลงมาคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม การพัฒนาและรักษาสภาพแวดล้อม การเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ และการส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตยท้องถิ่น แม้ด้านหลังสุดจะได้คะแนนต่ำกว่าแต่ยังคงอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่านักการเมืองท้องถิ่นมีภาวะผู้นำที่ดี เปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอความคิดเห็นและร่วมในการพัฒนา มีความโปร่งใสในการบริหารและเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน รวมทั้งเป็นตัวอย่างที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้าที่ชี้ว่าผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทในการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและเสียสละเพื่อประชาชน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่แตกต่างกันเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังพบว่าการนำหลักสัปปริสธรรม 7 มาใช้ในการบริหารมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างภาวะผู้นำ โดยเน้นการรู้จักเหตุผล รู้เป้าหมาย รู้จักตนเอง รู้จักประมาณ รู้จักเวลา รู้จักชุมชน และรู้จักบุคคล ซึ่งช่วยให้ นักการเมืองท้องถิ่นสามารถกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ และดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม โปร่งใส และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดนโยบายส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น โดยบูรณาการหลักสัปปุริสธรรม 7 ประการเข้าไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการบริหารงานที่มีคุณธรรมและประสิทธิภาพ

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีนโยบายอบรมจริยธรรมและศีลธรรมสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง โดยประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ในบทบาทและหน้าที่ที่แท้จริงของตน

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดทำคู่มือหรือแนวทางการบริหารงานตามหลักพุทธบูรณาการ เพื่อให้ให้นักการเมืองท้องถิ่นสามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมในการปฏิบัติงานประจำวันได้อย่างเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรขยายพื้นที่ศึกษาครอบคลุมองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นในจังหวัดลำปางและพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการบูรณาการพุทธธรรมกับการบริหารท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่

2.2 ควรศึกษาการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนาอื่น ๆ เช่น อิทธิบาท 4 หรือพรหมวิหาร 4 มาใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำ เพื่อค้นหาหลักธรรมที่เหมาะสมกับลักษณะงานบริหารในบริบทต่าง ๆ

2.3 ควรใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อทดลองใช้หลักพุทธบูรณาการในภาคสนามจริงกับนักการเมืองท้องถิ่น และประเมินผลอย่างเป็นระบบ

References

- Chuchuy, C. (1990). *The Role of Local Leaders in Community Development*. (Master's Thesis). Chulalongkorn University. Bangkok.
- Hiranto, U. (1980). *Local Government*. Bangkok: Odean Store.
- Khophim, O. (2013). *Leadership According to the Sevenfold Sappurisa-Dhamma for Administrators in the Phrapariyattidhamma Schools in Khon Kaen Province*. (Master's Thesis). Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Bangkok.
- Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (1996). *Thai Tripitakas*. Bangkok: MCU Press.
- Meepakdee, P. (2022). A Model for the Development of the Transformational Leadership of School Administrators in the 21st Century in the Secondary Educational Service Area Office. *Journal of MCU Social Science Review*, 11(2), 69-81.
- Office of Policy and Planning, Subdistrict Administrative Organization of Soem Klang, Serm Ngam District, Lampang Province. (2023). *Local Development Plan (2023-2027)*, Soem Klang Subdistrict Administrative Organization. Retrieved March 15, 2024, from https://www.soemklang.go.th/?page=document_download&level=1&link_id=0&id=565
- Phra Noppharat Narissaro (Simi). (2022). *People's Participation in Campaigning Against Vote-Buying in Nong Ruea District, Khon Kaen Province*. (Master's Thesis). Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Ayutthaya.

- Phra Promwihan Athidhammo (Daendonying). (2021). *The Desirable Characteristics of Local Politicians in Khon Kaen Municipality*. (Master's Thesis). Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Ayutthaya.
- Phramaha Khompet Vachirapanyo (Rueangpha). (2009). *The Application of the Sevenfold Sappurisa-Dhamma in Local Administration: A Case Study of Subdistrict Administrative Organizations in Bang Bua Thong District, Nonthaburi Province*. (Master's Thesis). Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Bangkok.
- Phrapalad Aphisit Theerapanyo (Lekphinyo). (2017). *A Study of the Leadership of Administrators and Educational Personnel Based on the Sevenfold Sappurisa-Dhamma in Buddhist Secondary Schools in Khon Kaen Province*. (Master's Thesis). Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Bangkok.
- Stogdill, R. M. (1974). *Handbook of Leadership: A Survey of Theory and Research*. New York: the Free Press.
- Tundan, R. (2023). *The Role of Local Politicians in Community Development of Kham Thale So Subdistrict Municipality, Nakhon Ratchasima Province*. (Master's Thesis). Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Ayutthaya.
- Wuttipanyaisakun, P. (2020). *The Political Role of Local Leaders: A Case Study of Local Leaders in Nakhon Ratchasima Province*. (Doctoral Dissertation). Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Ayutthaya.